

2. Anrechnung beruflicher Kompetenzen auf die Hochschulausbildung von ErzieherInnen (Stand 06/2008).
3. Bayrisches Staatsministerium für Unterricht, Kultus, Wissenschaft und Kunst: Schulordnung für die Fachakademien für Sozialpädagogik vom 04.09.1985, zuletzt geändert am 22.08.2000.
4. Erzieherinnenausbildung in der Hochschule. Studienmodelle im Überblick, Hrsg. GEW-Hauptvorstand, 2008.
5. Katrin Kogel. Kompetenzen der Erzieherinnen. Oder die Frage: Wer genügt wann und wie den bildungstheoretischen Anforderungen?//Klein & groß 7–8/2007, Jg. 60, S. 45–49.
6. Nadine Hübener, Petra Rechenbach. Die Ausbildung von Erzieherinnen und Erziehern in Thüringen/ Ein Beitrag der GEW Thüringen zur Debatte der Ausbildung von Erzieherinnen und Erziehern auf Hochschulniveau. – Erfurt, 2009.
7. Rahmenvereinbarung zur Ausbildung und Prüfung von Erziehern/Erzieherinnen (Beschluss der Kultusministerkonferenz vom 28.01.2000).
8. Von Balluseck H., Kruse E., Pannier A., Schnadt P. (Hrsg.): Von der ErzieherInnen-Ausbildung zum Bachelor-Abschluss – Mit beruflichen Kompetenzen ins Studium Band 7 aus der Reihe Berliner Beiträge zu Bildung, Gesundheit und Sozialer Arbeit
9. О.В. Сулима. Підготовка вихователів дошкільних закладів у Федеративній Республіці Німеччина: історії, реалії, перспективи/ методичний посібник. – К.: Видавництво "Альфа-Пік", 2010.–72 с.

СУЛИМА О.В.

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ГЕРМАНИИ

Одним из самых важных условий обеспечения инновационного развития дошкольного образования есть повышение качества профессиональных компетентностей воспитателей. Автор статьи раскрывает основные аспекты профессиональных компетентностей педагогов дошкольного образования Германии в условиях формирования общеевропейского образовательного пространства.

Ключевые слова: педагог дошкольного образования, профессиональные компетентности, система высшего образования Германии, воспитатель.

SULIMA O.V.

THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF TEACHERS OF PRESCHOOL EDUCATION IN GERMANY

One of the most important conditions for innovative development of preschool education is to improve the quality of professional competence of teachers. The author of the article reveals the main aspects of professional competence of teachers of preschool education in Germany in the formation of a pan-European educational space.

Keywords: teacher, preschool education, professional competence, the higher education system in Germany, the educator.

УДК 378. 011.3-051:687.01

ПРОДАН І. В.

м. Луганськ, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ У ЗАКОРДОННИХ ТА ВІТЧИЗНЯНИХ ВНЗ

В основу сучасної моделі фахівця закладено принцип формування нового типу дизайнера-універсала. Зміст його полягає у поетапному впровадженні у свідомість студента ланцюга взаємопов'язаних понять, знань та навичок, здатних адаптувати майбутнього фахівця до різноманітних проявів проектно-ї культури.

Ключові слова: дизайнер одягу, дизайнерська школа, проектна та професійна культура.

Постановка проблеми. Аналіз освітньої практики підготовки дизайнерів одягу у зарубіжних та вітчизняних вищих навчальних закладах (ВНЗ), надає можливість прослідкувати генезис змістовного наповнення та уявлення про особливості професійної підготовки студентів-дизайнерів в історичному та культурному контексті, що в свою чергу дозволяє вирішити питання, пов'язані з організацією сучасної дизайн-діяльності.

Необхідність врахування досвіду передових зарубіжних дизайнерських шкіл в умо-

вах зростання вітчизняної мистецької та професійної освіти постає як проблема, адже професія дизайнера одягу є універсальною, тому що синтезує такі види спеціальностей як: художник-конструктор, художник-технолог; художник-модельєр. В основу сучасної моделі фахівця закладений принцип формування нового типу дизайнера-універсала, сутність якого полягає у поетапному впровадженні у підготовку системи взаємопов'язаних знань та навичок, здатного адаптувати майбутнього фахівця до різноманітних проявів суспільних вимог.

90-ті роки ХХ сторіччя відзначаються, як поступовим розвитком традиційних методів навчання, так і пошуком новітніх методик дизайн-освіти у цілому ряді ВНЗ, які готують майбутніх дизайнерів одягу [1].

Аналіз останніх публікацій. Загальні питання досвіду підготовки студентів-дизайнерів у закордонних освітніх системах лише частково були досліджені в працях Е. Ковешникової [1], Т. Матвеевої [2] та І. Тарабріної [3].

Метою статті є вивчення досвіду підготовки майбутніх дизайнерів одягу у провідних дизайнерських школах

Виклад основного матеріалу Проробимо порівняльну характеристику сучасного стану у системі теорії, методики та практики професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу в освітньому процесі провідних зарубіжних вищих навчальних закладах (англійська, італійська), ВНЗ ближнього зарубіжжя (білоруська, російська школи) та вітчизняних (Київський університет технологій та дизайну, Львівська національна академія мистецтв, Харківська державна академія дизайну і мистецтв).

Британська школа дизайну. Британська освіта в царині дизайну вже давно заслужила світову популярність – англійські дизайнери завжди славились своєю високою професійною культурою, невід’ємною складовою котрої є: незвичайність втілення творчого задуму; креативність вирішення завдань над створенням образу; пріоритет особливого, ні на що не схожого стилю. Графічний дизайн, дизайн одягу, інтер’єру, меблів – Британія лідирує практично у всіх сферах дизайн-освіти.

Факультети або школи дизайну існують в багатьох британських університетах. Тут викладають курси (так звані Route-Ways, або Pathways) охоплюючи обрану галузь дизайну. Якщо студент невпевнений у своїх перевагах щодо майбутньої професії, він може обрати такий університет, в якому охоплені всі цікавлячи його галузі. Вступаючи на факультет дизайну, абітурієнт повинен представити “порт фоліо” – збірку власних дизайнерських робіт. В інших випадках вступникам пропонують письмово відповісти на питання стосовно їх поглядів на дизайн. Все це робиться з тією метою, щоб отримати уявлення щодо здібностей і прагнень абітурієнтів, оскільки академічний склад факультету зацікавлений в тому, щоб обраний вступником курс дійсно відповідав його інтересам.

Стиль викладання на факультетах дизайну є більш неформальний, чим традиційно прийнятий спосіб спілкування між викладачами і студентами. У більшості випадків тут прийнятий підхід під назвою “спрямоване на-

вчання”. Ефективність цього методу полягає в тому, що студенти краще засвоюють матеріал, виконуючи конкретну дію під не нав’язливим контролем викладача. Тому в процесі навчання трапляється безліч можливостей для розробки власних дизайн-проектів, частина яких готується з співпрацею індустрії. Ступінь співпраці між школою та індустрією – важливий показник якості освіти. Студенти щорічно виставляють свої роботи на університетських дизайнерських виставках, які проходять в кінці року, тим самим залучаючи велику кількість потенційних роботодавців, які шукають “свіжі” таланти.

Уся система державного контролю спрямована на збереження бренду британської освіти як еталона якості, що забезпечується багаторівневою системою законодавчих актів. За дотриманням високих стандартів академічної діяльності, реалізованою в рамках міжнародних проектів, спостерігають спеціальні комісії по контролю за якістю освіти (Academic Quality Office).

Італія. Особливого зацікавлення питання дизайнерської освіти набувають в Італії після Другої світової війни. У 1960 р. в Венеції, в 1962 р. у Флоренції та у 1964 р. в Римі на базі місцевих Академій витончених мистецтв були організовані вищі курси з дизайнерським нахиланням.

В Італії мережа дизайнерських шкіл ніколи не вирізнялась єдністю теоретичних, методичних та педагогічних принципів. Саме найцікавіше було пов’язане з особистістю того чи іншого викладача, пропонуючого особисту концепцію дизайну. Так в Архітектурному інституті в Флоренції зародився “радикальний дизайн”, у Неаполі виникла концепція “співучасті”, або проектування без методів. У всякому разі завжди відстоювалась ідея повної свободи творчості. Тому італійський дизайн, не маючий єдиної скоординованої системи освіти є самим плідним і динамічним у педагогічних експериментів в царині проектування.

Інститут Марангоні (Istituto Marangoni) є провідним європейським навчальним закладом підготовки спеціалістів в індустрії моди і дизайну. Це сама престижна школа моди і дизайну в Італії, яка була заснована у 1935 році. Навчання проводиться в космополітичній та динамічній атмосфері, адже в інституті навчаються 2000 студентів з 75 країн. Багаторонаціональність студентів не заважає навчальному процесу, а навпаки, дозволяє здійснити взаємообмін і взаємопроникнення культурних традицій, що є дуже важливим компонентом, при формуванні професійної культури майбутніх дизайнерів одягу в умовах сучасної глобалізації культури.

Навчання проходить в атмосфері Open Space, тобто в приміщенні немає аудиторій та дверей. Відмінність однієї групи від іншої полягає в кольорі навчальної зони. Це дає можливість створенню творчої обстановки, яка сприяє натхненню та створенню нових шедеврів. Навчання в інституті дає можливість випускникам проходження стажування у найкращих дизайнерів.

Високі темпи розвитку дизайну, поява нових спеціальностей пов'язана з економічними, науковими, соціальними процесами, які відбуваються у сучасному світі. У зв'язку з цим інститут веде гнучку політику, враховуючи вимоги і тенденції розвитку дизайну у промисловості, виробництві, науці, які пред'являються світовою спільнотою до сучасних спеціалістів.

Проведемо порівняльну характеристику досвіду професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу в країнах Близького зарубіжжя. Свої особливості фахової підготовки майбутніх дизайнерів одягу має факультет дизайну та декоративно-прикладного мистецтва Білоруської державної академії мистецтв. На кафедрі розроблена програма навчання, яка спрямована на формування у студентів проектного мислення, що органічно включає в себе елементи організаційних і методичних знань. Наприклад метод короткочасних навчальних клаузур розвивають здібності до оперативних досліджень, обґрунтування проектних концепцій та ідей, діалогу зі спеціалістами різного профілю. Цикл робіт по виявленню конструкційних і виразних можливостей матеріалів і технологій, якими володіє виробництво, сприяє розвитку морфологічного мислення, а разом з цим – вміння проектувати реально впроваджувані зразки. Розроблені методичні принципи викладання майбутнім дизайнерам одягу загальнотехнічних дисциплін, шляхом формування у студентів уявлення про конструкторські, технологічні, та організаційні здібності вираження дизайнерського задуму.

Система підготовки студентів на факультеті заснована на кращих традиціях провідних шкіл мистецтв колишнього СРСР і зорієнтована на виконання державного заказу на фахівців-дизайнерів. Процес навчання спрямований на повноцінне засвоєння студентами емоційно-чуттєвого і логічного компонентів професійних знань.

Провідним вищим навчальним закладом, який готує фахівців в галузі дизайну є *Санкт-Петербурзький університет технологій та дизайну*. Інститут дизайну костюму готує фахівців по трьом напрямкам: дизайн костюму; дизайн костюму (трикотажні вироби), дизайн костюму (хутрові вироби).

Діяльність кафедри спрямована на розгляд проблем дизайну костюму різного призначення, питанням використання в навчанні нових освітніх технологій, модним інноваціям графіки журналів мод, як спеціальному виду графічного мистецтва, завданнями проектування промислових колекцій. Кафедрою дизайну костюму накопичений великий досвід, який дозволяє оптимізувати структуру професійної підготовки дизайнера костюму, розроблені авторські курси.

Розроблена навчальна програма по композиції костюму допомагає студентам оволодіти не тільки теоретичними знаннями, але й практично навчитися працювати в різних графічних техніках. Використання комп'ютерних технологій дає можливість майбутнім дизайнерам одягу ширше розкривати свої можливості при виконанні завдань по фаховим дисциплінам. Програма кафедри дизайну костюму надає можливість студентам за період навчання виконувати на практиці створення моделей одягу дитячого, жіночого та чоловічого асортименту. Підсумковим контролем кожного семестру є перегляд студентських робіт – виставки по всім дисциплінам художнього циклу і показ моделей, виконаних в матеріалі.

Для порівняння вітчизняного досвіду у царині підготовки майбутніх дизайнерів одягу проведемо зіставлення трьох провідних вищих навчальних закладів, які на протязі багатьох років готують дизайнерів одягу, це Київський національний університет технологій та дизайну (КНУТД), Львівська національна академія мистецтв (ЛНАМ) і Харківська державна академія дизайну та мистецтв (ХДАДМ).

Спеціальність “Художнє моделювання костюму” (ХМК) була заснована в Київському технологічному інституті легкої промисловості, нині Київському національному університеті технологій та дизайну у 1987 році. Кафедра художнього моделювання костюма відкрилась в 1992 році на факультеті дизайну КНУТД.

На кафедрі художнього моделювання костюма, факультету дизайну КНУТД готують фахівців з наступних спеціалізацій:

- художнє моделювання костюму;
- художнє моделювання трикотажних виробів;
- художнє моделювання стилю, іміджу та видовищного костюма;

Дисципліни, що викладаються на кафедрі включають наступні цикли:

Нормативна частина яка визначає наступні предмети: основи композиції; кольорознавство; основи художнього проектування; основи теорії формоутворення; історія мис-

тецтв; історія дизайну костюму і матеріальної культури; проектування та вступ до фаху; моделювання форми костюму; основи наукових досліджень та системного проектування у дизайні костюму; дизайн-графіка костюму; основи дизайну костюма; проектна графіка костюму.

Вибіркова частина складається з циклу дисциплін, які обирає ВНЗ та пропонує: художнє проектування костюма; виконання проекту в матеріалі (в костюмі); дизайн-проектування костюма; фірмовий стиль в костюмі; історія моделювання костюму; моделювання стилю та іміджу.

Цикл дисциплін *вільного вибору* студентів розкриває такі предмети, як: художнє ткацтво та декоративна пластика (в костюмі), художній розпис тканин; основи комп'ютерної графіки та фотографіка; розробка творчих колекцій; графічний дизайн (в проектуванні костюма).

Кафедра Львівської академії мистецтв, спочатку як відділення, моделювання костюма було відкрито у 1959 р., згодом 1972 р. було утворено окрему кафедру. Визнана в Україні та за її межами своїм науковим, мистецьким, методичним доробком, кафедра моделювання костюму має добрі традиції.

За час свого існування кафедра здійснювала підготовку художників у галузі проектування костюма за трьома основними спеціалізаціями: "художнє моделювання костюму", "художнє оформлення і моделювання трикотажних виробів", "проектування художніх виробів зі шкіри та інших матеріалів".

У 1997 р. кафедра розпочала підготовку фахівців за ступеневим рівнем навчання – бакалавр, спеціаліст і магістр, зосереджуючи особливу увагу на підготовці магістрів, вдосконаленні науководослідницької, практично-творчої роботи, розробці концептуальних проектів костюму різного функціонального призначення – повсякденного, святкового, виставкового, сценічного. Академія мистецтв є провідною базою кафедральною установою у науково-методичному і творчому напрямках для багатьох новоутворених закладів освіти за спеціальністю "художнє моделювання костюму" (дизайн одягу). Випускники кафедри – це фахівці художнього проектування костюма, знавці специфіки промислового дизайну та експериментально-творчого моделювання.

Великий досвід і традиції підготовки дизайнерів має Харківська державна академія дизайну та мистецтв. Харківська школа дизайну буде навчання на принципах взаємозбагачувальних видів проектно-художнього творчості. З 1963 року почалася підготовка дизайнерів у Харківському художньо-промис-

ловому інституті. З 2000 року інститут здійснює підготовку фахівців за спеціальністю "Дизайн" зі спеціалізаціями – "Художнє моделювання тканин", "Художнє моделювання одягу".

В основу сучасної моделі фахівця закладено принцип формування нового типу дизайнера-універсала. Зміст його полягає у поетапному впровадженні у свідомість студента ланцюга взаємопов'язаних понять, знань та навичок, здатних адаптувати майбутнього фахівця до різноманітних проявів проектно-культури.

Високий рівень викладання має надати студентові не тільки образотворчу грамоту і майстерність, але й виховувати морально-філософські та естетичні погляди з почуттям громадянської відповідальності майбутніх художників та дизайнерів.

Підготовка фахівців ведеться по трьом напрямкам: дизайн, дизайн середовища, образотворче мистецтво. Кожен напрямок спирається на відповідні навчально-виробничі підрозділи. При очевидній методичній самостійності кафедр, об'єднуючим фактором є загальнохудожня підготовка майбутніх дизайнерів.

Зараз Харківська школа дизайну шукає нові шляхи розвитку, сутність яких полягає в реорганізації процесу навчання по принципу "вертикальних бригад-майстерень", де загальнохудожня підготовка буде методично регулюватися специфікою одного з програмних напрямів: дизайн костюму, дизайн трикотажу, дизайн аксесуарів, дизайн швейних виробів, дизайн трикотажних виробів, дизайн текстильних виробів. При закріпленні за певним напрямком в процесі професійної підготовки майбутніх дизайнерів, викладачі кафедр виявляють зацікавленість в активному творчому експерименті і методичних інноваціях. З метою максимального розвитку творчого мислення студентів академія радикально переглядає програми ряду гуманітарних дисциплін, наближаючи їх зміст до розкриття діалектичної залежності між проектною культурою, законами риночної економіки і моделями естетичної реорганізації предметного середовища. Подібні зміни нададуть більше свободи викладачам в визначенні нових реформ і методів підготовки [6].

Висновки. Сьогодні, відповідно до змінених умов виробництва, насичення ринку модним одягом, потрібні дизайнери, які володіють знаннями закону ринку. Саме такі фахівці, котрі можуть створювати не тільки прекрасні моделі, але й сприяти їх просуванню на ринку модних товарів, будуть найбільш вимогливими у найближчий час. Тому в серйозних європейських школах дизайну, які

здійснюють підготовку дизайнерів одягу, все більш уваги в освітніх програмах приділяють дисциплінам економічної, комунікативної та соціальної спрямованості, такими дисциплінами як маркетинг, менеджмент, мерчандайзинг. А також дисциплінам, які сприяють більш комфортній адаптації молодого спеціаліста на виробництві, розвинути вміння працювати в складі групи фахівців, вести ділові переговори, виховання його комунікабельності і інших якостей, необхідних для успішної діяльності в сучасних умовах.

И. В. ПРОДАН

**ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ
ДИЗАЙНЕРОВ ОДЕЖДЫ В ЗАРУБЕЖНЫХ И ОТЕЧЕСТВЕННЫХ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМАХ**

В основу современной модели специалиста заложен принцип формирования нового типа дизайнера-универсала. Содержание его заключается в поэтапном внедрении в сознание студента цепочки взаимосвязанных понятий, знаний и навыков, способных адаптировать будущего специалиста к различным проявлениям проектной культуры.

Ключевые слова: дизайнер одежды, дизайнерская школа, проектная и профессиональная культура.

PRODAN I.

**TENDENCIES AND FEATURES OF DEVELOPMENT OF PREPARATION
OF THE FUTURE DESIGNERS OF CLOTHES IN FOREIGN
AND DOMESTIC EDUCATION**

The basis of the modern model of a specialist is made on the principle of forming a new type of designer-wagon. The content of it is a phased implementation in the mind of the student the chain of interrelated concepts, knowledge, skills, which prepare the future specialists to be capable and adaptable to various manifestations of design culture.

Keywords: clothes designer, design schools, design and professional culture.

Література

1. Ковешникова Е.Н. Теория и методика художественного профессионального образования (на материале подготовки дизайнеров) : автореф. дисс. на соискание ученой степени доктора пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / Елена Николаевна Ковешникова. – М., 2000. – 27 с.
2. Матвеева Т.В. Формирование профессиональной культуры дизайнеров средствами композиции в образовательном процессе вуза : дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Т.В. Матвеева. – Орел, 2007. – 248 с.
3. Тарабрина И.В. Формирование профессиональной культуры студентов-дизайнеров в вузе : дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Ирина Валентиновна Тарабрина. – М., 2006. – 168 с.